

Loppuraportti

KELA tutkimusapuraha Dnro 16/26/2014

Koulukodin jälkeen -tutkimus etenee suunnitellusti. Vuonna 2015 keskityttiin kerätyn rekisteridatan käsittelyyn ja kv-artikkelien kirjoittamiseen. Tutkimuksen puitteissa valmistui kaksi kv-julkaisua:

1. Synnytysterveys. Tulosten perusteella koulukotiin nuoruusiässä sijoitetut naiset tulevat ikätovereitaan useammin äideiksi nuorina. Heille myös tehdään enemmän raskaudenkeskeytyksiä kuin muille naisille. Raskausaikana suurin osa heistä tupakoi ja heidän lapsensa syntyvät useammin ennenaikaisina ja pienipainoisina. Koulukodeissa asuneet äidit elävät harvoin parisuhteessa silloin, kun heidän lapsensa syntyvät. Äidin elintavat vaikuttavat raskauden alkamisesta lähtien merkittävästi lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin. Keskeinen riskitekijä on äidin tupakointi. Tutkimuksen koulukotitaustaisista naisista raskausaikana tupakoi 78 prosenttia, kun vastaava osuus vertailuryhmässä oli 21 prosenttia. (Lehti V, Gissler M, Suvisaari J, Manninen M. Induced abortions and birth outcomes of women with a history of severe psychosocial problems in adolescence. Eur Psychiatry 2015 Sep;30(6):750-755.)
2. Kuolleisuus. Koulukotiin nuoruusiässä sijoitetuilla on seitsemänkertainen ennenaikaisen kuoleman riski ikätovereihin nähden. Yleisimmät kuolemansyyt ovat päihdeiden käyttö, itsemurha ja liikenneonnettomuudet. Koulukotiin aiemmin sijoitetuilla on ikätovereihin verrattuna 24-kertainen aikuisiän päihdekuoleman riski. Lisäksi kahdessa kolmesta liikennekuolemasta kuljettaja oli päihtynyt. Itsemurhia esiintyy seitsemänkertaisesti ikätovereihin nähden. Kuolemanriski koulukotisijoituksen aikana vastaa muun väestön tasoa, mutta sijoituksen päätyttyä ero alkaa kasvaa. Poikien suhteellinen riski on suurimmillaan noin 25 vuoden iässä, kun taas tytöillä suhteellinen riski saavuttaa huippunsa vasta 30 ikävuoden jälkeen. Tulokset korostavat päihde- ja mielenterveystyön tärkeyttä sekä koulukodissa että jälkihuollossa. (Manninen M, Pankakoski M, Gissler M, Suvisaari J. Adolescents in a residential school for behavior disorders have an elevated mortality risk in young adulthood. Child and adolescent psychiatry and mental health 2015(9):46.)

Kevään 2016 aikana valmistuvat seuraavat artikkelit:

1. Rikollisuus. Koulukotiin sijoitettujen henkilöiden myöhempää rikollisuutta käsittelevä kv-artikkeli on viimeistelyvaiheessa. Artikkelin on tehty yhteistyössä KRIMOn tutkija Mikko Aaltosen kanssa. Artikkelia tarjotaan julkaistavaksi alkuvuodesta 2016.
2. Psykoosien esiintyminen. PsM Reetta Latvala jätti syksyllä 2014 psykologian alan pro gradu – tutkielmansa, joka käsitteli psykoosin esiintyvyyttä ja sen ennustamisen mahdollisuuksia koulukotiin (kk) sijoitettujen nuorten keskuudessa. Latvalan graduaineistoon lisätään THL:n HILMO-tiedoista vuosien 2012-2014 psykoositiedot, ja lopputyön pohjalta kirjoitetaan kv-artikkeli.
3. Betsodiatsepaamilääkityksen ja väkivalta. KELAn lääkekorvausrekisterin tietoja ja tuomiolauselmatietoja vertaamalla selvitetään, onko bentsodiatsepaamilääkityksen ja väkivaltarikollisuuden välillä yhteyttä.

Muita suunnitelmia vuodelle 2016:

1. Tutkimus laajentuu 2016 haastattelututkimukseen, jonka kohteena ovat hyvin aikuisiässä pärjäävät, aiemmin koulukotiin sijoitetut henkilöt. Haastattelututkimuksen avulla pyritään löytämään tekijöitä, joiden promotoiminen koulukotiaikana helpottaa onnistunutta siirtymävaihetta aikuisuuteen.
2. Rikosrekisteritiedoista tehdään pro gradu – tutkielma, jonka kysymyksenasettelu ja rakenne on luonnosteltu. Tarkoituksena on selvittää ennustavatko lastensuojelumuuttajat myöhempää rikollisuutta. Tutkielman valmistuttua siitä muokataan englanninkielinen kv-julkaisu.
3. KELAn lääkekorvausrekisteriä käsitellään tarkemmin; tarkoitus on kokonaiskartoituksen lisäksi tehdä myös tarkemmin suunnattuja, eri rekisterien tietoja yhdisteleviä tilastoajoja.

Tutkimuksen aineistosta on aiemmin valmistunut kaksi laajaa, suomenkielistä raporttia, joita muokataan edelleen artikkelimuotoon:

1. Lastensuojelutiedot. Laaja raportti selvitti koulukotiin sijoitettujen nuorten aiempaa sijoitushistoriaa. Raportin pohjalta on tarkoitus kirjoittaa englanninkielinen, tiivistetty, lyhyt kv-julkaisu.
2. Armeijapalvelustiedot. Koulukotiin sijoitettujen nuorten armeijapalvelustiedot on koottu laaja-alaiseen, suomenkieliseen raporttiin, josta tehdään lyhyt englanninkielinen kv-artikkeli.

Tutkimus jatkuu suunnitelman mukaisesti sekä rekisteridatan pohjalta kirjoitetuilla kv-artikkeleilla, että yksilötutkimusvaiheen haastattelujen tekemisellä ja analyyseillä.

Helsinki 1.1.2016

Marko Manninen

PsT, erikoistutkija, projektikoordinaattori
email: marko.manninen@thl.fi
puh:029 524 8858